הלוקח בהמה פרק שלישי בכורות כא.

לימא קסבר מטנפת אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה אם תימצי לומר מטנפת חוזרת ויולדת בתוך שנתה יולדת ודאי אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה: אמר רבי שמעון אני ראיתי גדייה גו': מאי איכא בין תנא קמא לרבי שמעון [ו]איכא בינייהו דזעירי [ז] תנא קמא אית ליה דזעירי ור' שמעון לית ליה דזעירי ואיבעית אימא דכולי עלמא אית להו דזעירי והכא ביולדת למקוטעין קא מיפלגי [ח] לתנא קמא אינה יולדת למקוטעין לרבי שמעון יולדת ואיבעית אימא דכולי עלמא אינה יולדת למקוטעין והכא במקצת היום כבולו קמיפלגי לתנא קמא לא אמרינן מקצת היום ככולו לרבי שמעון אמרי' [ט]מקצת היום כבולו ואב"א דב"ע אמרינן מקצת היום כבולו והכא במחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר [י] והתניא

לימא קסבר מטנפת כו' כתוך שנתה. כלומר בתוך שנתה לטינופה. אבל הלי בתוך שנתה דלעיל גבי פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי יהושע לא הוי אלא בתוך שנתה בלידה שהיא עלמה טולה כדפרישית בריש [ד] הלכתא: **איכא ביניייהו הא דזעירי.** דאמר לית ליה דזעירי אלא טינפו דלעיל לא הוי אלא בתוך שנתה בלידה שהיא עלמה טולה כדפרישית בריש [ד] הלכתא: **איכא ביניייהו הא דזעירי.** ולהכי קאמר שעשרה בתוך שנתה כלומר [ב] יום או יומים או עשרה ימים בתוך שנה שנולדו שלא עיכבו לילד עד יום אחרון של שנתן אע"פ שטיפו לסוף ששה: פי' אחר אני ראיתי גדייה שעשרה בתוך שנתה. כלומר בתוך אותה שנה שהיא עלמה טולה. כילד דלאחר שהיה לה תדש שנתעברה וילדה לסוף ה' חדשים שלשה הנעות ומתעברו לסוף תדשן וילדו לסוף ה' חדשים הרי שנה. לימא קסבר מטנפת וכו' בתוך שנתה כלומר בתוך הנה שהיא עלמה טולה דמה שילדה לסוף ששה הוי כטיעוף ולהכי אינה יולדת עוד עד תדש או עד חדשים כשנה שניה. ות"ק מיירי כגון שעשרה בתוך שנתה שנולדה כו' שמעון ולקמן מפרש במאי פליגי והאי בתוך שנתה מפרשים כההוא דלעיל גבי פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי יהושע דאמרינן בריש הלכתא [כ.] במטנפת וכו' קמיפלגי: **ס"ק איכא ביניייהו דזעירי.** אין לך טיעוף גדול מלידה ולהכי לא מצית היא למיהדר ולילדי בתוך שנתה עד לאחר יום או יומים ורבי שמעון דלא נתית להכי סבר דמשכחת לה דהדרא וילדה בתוך שנתה דלית ליה הא דזעירי והשתא מלינן למימר דת"ק סבר דאפילו יולדת מחוסרת ויולדת בתוך שנתה דהאי מפרשים לעיל בריש פירקין דלאו תוך פירקא לאמלן דלייך ביה דבנות היכי משכחת להו דילדו בתוך שנתן כגון שעיבבו ביום שלשים לילדתן וילדו לאחר ה' חדשים ביום אחרון אי הכי נמי משכחת לה דתיהדר [ד]ותלד בתוך שנתה: [ו] **ודאיי.** בעיותה: [ז] **גדייה שלש בנות.** בכרם אחד וכל בנותיה ילדו שלש שלש. דהכי נקט שלש לשון נקבה דאי הוו זכרים לא הוו מתמשרי דאיכא ג' בכורות ותו לא פייסי עשר: **כולן** [ח] **נכנסים לדיר להתעשר.** יחד דכולן יכולין להיות עולדין מאלול לאלול שלש בנות ותעשן בעותיהן דאי לא הוו עולדים בשנה אחת לא הוו מיעשרי אהדדי דבאחד באלול לא הוה השנה למעשר [ט] [ו]ואין מצטרפין אותן שנולדו לאחר אלול כדמפרש בפרק מעשר בהמה (לקמן דף ז:): והגך [ד] יכולין להיות [י] בנות [ו] שלא בשנה אחת כגון שנולדו הבנות באחד באלול ונתעברו לסוף ששה חדשים וילדו קודם אלול [יא] ולמה לי למיתנא שלש בנות דילדו [יב]כולהו הג' בנות כו': **לימא קסבר מטנפת אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה.** משעת טיעוף עד סוף שנה והאי נמי אינה יכולה לילד הואיל וילדה שלש בנות בתחלת השנה. ולהכי נקט מטנפת [ה] דסד"א דמטנפת נמי שוהא לילד כיולדת ובעי למיפשט נמי מינה קתמה אי כתנא קמא אי כר' יהושע דפליג לעיל במטנפת: ומשני **אפילו אם תימצי לומר מטנפת חוזרת ויולדת.** [ו] שילדה ולאי אינה חוזרת דבדי הכל היא: **איכא ביניייהו דזעירי.** [יב] וכגון שטיעוף הבנות לסוף ששה לגידתן בתחלת חדש שביעי תנא קמא דלא נקט לישנא דתוך חדש לית ליה דזעירי דתו לא מקבלי זכר אלא דלסוף ל' יום נתעברה ולסוף שבע ילדה ג' בנות ולסוף ל' יום בר"ח ניסן נתעברו אותן ג' בנות ולסוף אב ילדו כל אחת כ' בנות הוו לה שיתא וג' אמהות והזקנה הרי י" כולן בנות שנה אחת ומתעשרין בנות שנתן: ולא מיסתבר הכי חדא דקשיא מאן דאמר מאי איכא בין תנא קמא לרי שמעון דהא קא תזנן דר' שמעון בני זקנה בהריונו ותנא קמא לא בעי. ועוד קשיא לי שמעתא דלעיל סברי דר' יהושע: כולי עלמא אמרינן מקצת היום ככולו. ודאי יולדות בתוך שנתן: ובמחוסר זמן פחות מז' אינה יכולה להתעשר עמהן אפילו בשנה מעוברת שהרי צריכה שתהא בת שלשים קודם שתתעבר אבל לר"ש דלית ליה דזעירי ומקצת היום כבולו ומשכחת שפיר שהבנות ובנות הבנות יתעשרו תוך השנה ממש ואפילו תהיה פשוטה אבל אין רצה לומר שעשרה עמהן הנדייה אלא ה"פ שעשרה שיצא מכנה מתעשרין תוך שנתה אפילו בשנה פשוטה ולהכי לא משכחת לה לפי שיטת הקונטרס ופי' התוס' עיקר: [יג] בריא יבא לשותחנו: [יד] רחשיב כלא: [טו] נקב הוה אלא דלא רצה דהשאר נמחק: [טז] תעיב ליה לא אפשר כו' אלא אומר ר"ת דבשהיו: [יז] עמו דלר' ישמעאל תיבת דהא ליש: [יח] סמך ואפילו ביום ראשון של שנה שניה: [יט] בכ"ת באדר: [כ] שפי' נמי לעיל: [כא] לא מקבלה זכר כו' משנולדה דכיון: [כב] אפשר לה להתעבר והו' חדשי העיבור שלפי ביום שני שלי אדר: [כג] חדש עיבורה לפי: [כד] חפרתי מעברא והיא בניא מילד בעיא מעברתא שלא: [כה] כן הפוחת אינה: [כו] תיבת וכל נמחק: [כז] כית מלכות היתה עוברת והרביעי של בית רבי:

מסורת הש"ס

[א] (לעיל כ:). [ב] (פסחים ד. ום"ק). [ג] לפי ל' ר"ת. [ד] מיהו יתלד בתוך שנתה דס"ד ותת"ל מס"ד לעשות תמרינא גדייה שילדה שלש כו' והשתא נמחק ר"ת. [ה] שיך לעיל דף כ:. [ו] (ר"ה כ:). [ז] עלדים שם כנות ר"ת. [ח] כולכי בנות ר"ת. [ט] ינות ר"ת. [י] נהרא אדם מעולם ר"ת. [יא] כ"ה רש"ל. [יב] למעלה ר"ת. [יג] יולדת והשתא ר"ת. [יד] מעברתא ריטא בעיא מילד ותנא בני ר"ת. [טו] הפוחתת אינה פוחתת ומתמעטת היתה שוברה ומתמעטת בל בית ר"ת.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מיכא וכו' כי יכנס להו שלשים לטיעוף: (ב) ד"ה ור' שמעון וכו' לומר עדיין היה יש לו יומים: (ג) ד"ה מ"ק אית ליה וכו' ממש הוא דוקא וכו' ולשון וכו' לי כמי גדייה נמי מבמתת וכו' כתוך שנתה הס"ד ותת"ל מ"ה גדייה שילדה שלש ומ"ר נמחק: (ד) ד"ה טלן נכנסים וכו' והגך בנות שלה יכולין להיות נולדין בשנה אחת כגון וכו': (ה) ד"ה ליתא כו' דס"ד דמטנפת: (ו) ד"ה ומאני וכו' בשילדה ולא אינה חוזרת דכו': (ז) ד"ה מיכא וכו' עולמי הס"ד ותת"ל מ"ה מחוסרי:

רבינו גרשום

הבנות והאימהות: לימא מדלא הנא הבי ותיהדר אי הי אלא קסבר מטנפת אינה חוזרת ר' חדשים שילדה ל' יום ולא יכלה לילד בתוך שנתה אלא בשנה שניה. ובריתא פשטא דמיירי בתוך שנתן: אם תמצא לומר מטנפת חוזרת. כלומר דלא מטנפת כל ל' שלימים ילדת ודאי בתחלת שנה אינה חוזרת ילודת בתוך שנתה הילכך צריך שיאמר וכל בנות ילדו ג': מאי איכא בין תנא קמא לר' שמעון. שניהן שוין שאין הזקנה מתעברת עמהן: תנא קמא אית ליה דזעירי והני ג' בנות טינפו בתחילת חדש שביעי ללידתן ונטעמו ל' יום שלימין ולא מצי ילדי בתוך שנתן אלא בתחלת שנה שניה הילכך לא אמר תנא קמא בתוך שנה: ור' שמעון. דאמר בתוך שנתן ודאי לית ליה דזעירי אלא טינפו פחות מל' וילדו בתוך שנתן ולתנא קמא אינה יולדת למקוטעי' להכי לא אמר בתוך שנה: ואית דמפרש ר' שמעון דאמר אני ראיתי גדייה (בשעורשה) [שעישרה] בתוך שנתה קסבר דהגדייה והבנות בנות שנה אחת הן ונכנסות עמהן להתעשר כגון שנולדה גדייה בר"ח אלול ולסוף ל' יום נתעברה ולסוף שבע ילדה ג' בנות ולסוף ל' יום בר"ח ניסן נתעברו אותן ג' בנות ולסוף אב ילדו כל אחת כ' בנות הוו לה שיתא וג' אמהות והזקנה הרי י" כולן בנות שנה אחת ומתעשרין בנות שנתן: ולא מיסתבר הכי חדא דקשיא מאן דאמר מאי איכא בין תנא קמא לר' שמעון דהא קא תזנן דר' שמעון בני זקנה בהריונו ותנא קמא לא בעי. ועוד קשיא לי שמעתא דלעיל סברי דר' יהושע: כולי עלמא אמרינן מקצת היום ככולו. ודאי יולדות בתוך שנתן: ובמחוסר זמן פחות מז' אינה יכולה להתעשר עמהן אפילו בשנה מעוברת שהרי צריכה שתהא בת שלשים קודם שתתעבר אבל לר"ש דלית ליה דזעירי ומקצת היום כבולו ומשכחת לה לפי שיטת הקונטרס ופי' התוס' עיקר: [יג] בריא יבא לשותחנו: [יד] רחשיב כלא: [טו] נקב הוה אלא דלא רצה דהשאר נמחק: [טז] תעיב ליה לא אפשר כו' אלא אומר ר"ת דבשהיו: [יז] עמו דלר' ישמעאל תיבת דהא ליש: [יח] סמך ואפילו ביום ראשון של שנה שניה: [יט] בכ"ת באדר: [כ] שפי' נמי לעיל: [כא] לא מקבלה זכר כו' משנולדה דכיון: [כב] אפשר לה להתעבר והו' חדשי העיבור שלפי ביום שני שלי אדר: [כג] חדש עיבורה לפי: [כד] חפרתי מעברא והיא בניא מילד בעיא מעברתא שלא: [כה] כן הפוחת אינה: [כו] תיבת וכל נמחק: [כז] כית מלכות היתה עוברת והרביעי של בית רבי:

שיטה מקובצת

[א] רוצירי דאמר דזעירי אין טיעוף פחות משלשי' יום תנא: [ב] מיפלגי תנא קמא סבר אינה יולדת למקוטעין ור' שמעון סבר אמרינן: [ג] קמיפלגי ת"ק סבר אינו נכנס לדיר להתעשר ור"ש סבר נכנס לדיר להתעשר והתניא: [ד] כריש שמעתא הס"ד: [ה] יהבה להו לי': [ו] תיבות והתניא בביתותא נמחק: [ז] גדייה וכו' דוקא נקט גדייה לאשמעינן דאפ' מהרה להתעבר בכל יכולת אי אפשר לה לילכם עם בנות בנותיה להתעשר ראין היא ובנותיה יולדות תוך שנתה עד יום א' בשנה שניה כדלקמן והאי דנקט ג' בכל בנותי' כיון דאיכא חדא דלא פני כלא שלש נקט שלש בכולהו כדלקמן מטנפת אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה וכ"ש זו שילדה ולדות גמורים. בתוך שנתה לאו דוקא דהא לאו בתוך שנתה ממש היא שאלמלא כן אף היא תצטרף אלא בתוך שנתה יום שאחר שנתה וכו' ישמעאל ובריטא מדרבי ישמעאל ראי קשיא כיון דאינה נכנסת עמהם לוקמא כגון שנולדה היא בכיסן וילדה באלול דאפשר לה לחזור ולילד עם בנותיה קודם אלול הבא ליתני וכל בנותיה ילדו תרתי תרתי לאי סרבא היא מדנקט ת"ק גדייה ולא נקיט עז לאפוקי מדר"ש אתא לאשמעינן אע"ג דסקרבן להו לגבי הדדי אי אפשר לכולן להולדיל בשנה אחת שתהא הזקנה נכנסת עמהן לדיר הילכך בכל כמה דמצי לקרובי בהו מקרבינן: מאי ביניייהו כלומר פלוגתייהו הוו במאי: דזעירי כיון דלא קבלה יכר כל לי שאחר הטינוף או אחר לידה כ"ש דבתה אינה מקבלת זכר עד מלאת לה לי יום דאי עיבורה לי יום שלשים הרי ששה וכן לבנותיה דרי ר"ב חדש שלשים וילדת למחר: לית ליה דזעירי וכן הבה מתעברת תוך חדשה מקצת היום של נמר חודש הטינוף. ר"ג דאי בנית אינא דכ"ש מקצת היום כבולו יהבא במחוסר זמן וכו' ת"ק דלא תנא אע"ג דאפשר להן להולדיל תוך שנתן דבומם אחרון של שנה נולדה כ"מ פתוסרים זמן הן עד ד' ימים ור"ש סבר מחוסר זמן מתעשרי והתניא כביתותא וכו' כן נמצא בכל הספרים כ"ר שפרדי זה הניסח של התוס' בפירוש רש"י ז"ל: ז) כולן נכנסות לדיר להתעשר בבותיה ובנותיהן יחד: ט) למעשר בהמה ואין כו' שנולדו קודם אלול עם אותן שנולדו לאחר אלול: י) להיות כני שנה אחת: יא) אלול שעשרה תוך שנתה והיא נכנסת עמהן תוך שנתה ילדו היא ובנותיה הס"ד ומה"ר אלמה לי למתני ג' כלל בלידת הבנות אינו מפי' רש"י: יב) דזעירי. ובקונטרס פי' כגון שנטפו הבנים לסוף ששה ללידתן בתחלת חדש שביעי ולת"ק דלא נקט לישנא דתוך אית ליה דזעירי דתו לא מקבלה זכר עד ראש חדש שמיני דימי עיבורן ה' חדשים מלאים אשתכח דלא ילדו עד יום אחד בשנה שניה ומשכחת לה דאפ"ה נכנסות יחד לדיר האמהות והבנות חוץ בן הזקינה כגון שהיתה שנה מעוברת ביום אחד בשנה שניה שלהן עדיין ר"ח אב הוא ור"ש דנקט לימא קסבר מטנפת אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה אם תימצי לומר מטנפת חוזרת ויולדת בתוך שנתה יולדת ודאי אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה: אמר רבי שמעון אני ראיתי גדייה גו': מאי איכא בין תנא קמא לרבי שמעון: איכא בינייהו דזעירי: תנא קמא אית ליה דזעירי ור' שמעון לית ליה דזעירי ואיבעית אימא דכולי עלמא אית להו דזעירי והכא ביולדת למקוטעין קא מיפלגי: לתנא קמא אינה יולדת למקוטעין לרבי שמעון יולדת ואיבעית אימא דכולי עלמא אינה יולדת למקוטעין והכא במקצת היום כבולו קמיפלגי לתנא קמא לא אמרינן מקצת היום ככולו לרבי שמעון אמרי' מקצת היום כבולו והכא דב"ע אמרינן מקצת היום כבולו והכא במחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר קמיפלגי והתניא

קיימא הא ועוד דמשום היא גופה שאם נתיר לשוחטו לאוכלו כשהוא בריא [יג][ט]יכול לשוחטו כשהוא חולה וקרוב לפיהוק של מיתה דהשתא איכא ריעותא ואין לדקדק דר' שמעון כן גמליאל לא חיים למיעוט מהא דחייסי למיעוט רבי עקיבא ור' טרפון בפ' קמא דתמכות (דף ז. ופס ד"ה דלמא) שמא במקום סריף הוה נקב ורבי שמעון בן גמליאל קאמר אף הן מרבים שופכי דמים ביסראל דדלמא המם הוא דלא חיים משום יד] דמסיגין כלא מיפסר שאם כן לא [יהרג אדם לעולם ואפילו ר' מאיר מודה דקאמר בפ"ק דחולין (ד' יא:) והא דבעי למימר לרבי עקיבא דתלב פוטר ולא חיים למיעוט הוה מני לאקמויי מהכיא דמכות דחיים שמא במקום סריף נקב הוה [טו] ורשב"ג קאמר דלא חיים אלא דלא רצה להתרוי ושוב אין נראה לרבינו מם לפרם כלל טעמייהו משום דחייסי למיעוטא דבהדיא תשיב [טו] לא אפסר בפ"ק דחולין (דף יא: ופס) אלא אמרי רבנן דבשהיו שואלים לעדים ראיתם אם במקום סריף נקב הוה והם אומרים אין אנו יודעים בעלה עדותם אע"פ שאם לא היו שואלין היה נהרג מידי דהוה זה אומר בסריף הרגו וזה אומר במירין הרגו דאין זה נכון אע"ג דאי לא שיילינן להו הוה נהרג ולא חיישינן דדילמא אי שיילינן מינייהו הוי מכחשי אהדדי ומיהו אין זה קושיא לחומרו כלא מיפסר דאיפסר כגון שנתגלה קרום של מוח ורלוהו עדיין שלם וכחולין דהשתיא ליה לא מיפסר לפי שדותם בהעמיד בו הפסוק ומאן דפטר סבר שבקיה לקרא דדמיק ומוקים אנפשיה: **לימא** קסבר מטנפת אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה. ולכל שכן זו שילדה וולדות גמורים וכתוך שנתה לאו דוקא אלא באותה שנה שילדה הגדייה שאם כן מתעבר עם בנותיה ותנא קמא לא תשיב לה אלא כלומר בת שנתה ומה שאחר שנתה ופירש בקונטרס דהוי כר' ישמעאל ובדיפא מרבי ישמעאל והדין עמו [יז] דהא לרבי ישמעאל חוזרת ויולדת ביום ראשון של שנה שניה דהא אית ליה מכאן ואילך ספק [יח] והקשה בקונטרס כיון דאינה נכנסת עמהן לוקמה כגון שנולדה היא בניסן וילדה לה באלול דאפשר לה לחזור ולילד עם בנותיה קודם אלול הבא ולא דק בגיסיה דהא בסמוך אמרינן דתנא קמא אית ליה דזעירי והוא הדין שאין בהמה מתעברת אחר שנולדה בפחות משלשים יום א"כ צריך שלשים יום לכל מה' חדשי העיבור דמשמע דבעינן יום א"כ [יט]בכ"ה באדר:

תנא קמא אית ליה דזעירי. גם כאן פי' בקונטרס דימי עיבורה ה' חדשים שלמים משמע שרוצה לומר של שלשים יום כמו [כ] שפירשנו לעיל ואי אפשר לומר כן כלל ולמאי דמוקי פלוגתייהו במקצת היום ככולו דלריך [כא]למנות הכל מאחד באלול של שנה זו לאחד באלול של שנה הבאה לשנת הלבנה לאחד באלול רלם השנה למעשר בהמה ולא משכחת לה בשום ענין אלא אם כן היו חדשי העיבור כפי חדשי הלבנה והשתא לתנא קמא לא אמרינן מקצת היום ככולו וכשנולדה באחד באלול לא [כא] קבלה זכר עד מלאת שלשים יום שנולדה דכיון דאמר זעירי אין טיעוף פחות מל' יום כל שכן [כב]בתה והשתא שלמי אינהו ל' יום ביום כ' של תשרי דבעינן ל' יום מעת לעת כיון דאין מקצת היום ככולו ואלול חסר הוא וכו ביום אפסר [כג] להתעבר וה' חדשים של עיבור שלמי יום שני של אדר וכו ביום ילדה תשוב שלשים יום מעת לעת לבנותיה קודם שיקבלו זכר ויכלו ביום שלישי של ניסן וכו ביום נתעברו ונמצא שכלו ה' חדשי עיבורן ביום שלישי של אלול וכו ביום ילדו ורבי שמעון סבר דאמרי' מקצת היום ככולו וכלים שלשים יום ביום אחד של תשרי וכו ביום נתעברה ונמצא שכלו ה' חדשי העיבור ביום אחרון של שבט דמקצת היום ככולו וכו ביום ילדה תשוב שלשים יום שני של אדר ויכלו ביום אחרון של אדר שהוא חסר וכו ביום נתעברו ונמצא שכלים בכ"ט באב ה' חדשי העיבור ואין לתמוה על פירש דחדשי העיבור של בהמה דקה לפי חדשי הלבנה דה"ל אשכחן בירושלמי בפרק קמא דנדה דחמורה אע"פ שאינה יולדת למקוטעין פעמים ש"ב [כג] חדשי עיבורן לפי שנת החמה פעמים לפי שנת הלבנה דקאמר התם ר' מאיר בר אשי הוה ימיב קמיה דרב ממתיה מבעית א"ל מה כן א"ל ממרתי [כד][כ]בעיא מילא דאתא בעי (מרבעגא) שלא תלטנן א"ל אימתי עלה עליה זכר א"ל ביום פלן ואמיב א"ל בעיא היא על כדון ותני כן [כה][ט]שפיתה אינה פוחתת מימות הלבנה המוספת אינה מוספת על ימות החמה ואח"כ אמר שם [כו] וכל מילתיה דרבי יהושע פליג דאמר רבי יהושע בן לוי בקרות [ע]של בית [כז] רבי מתנה שוורים ויש

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com